

Kriminalistická charakteristika finančnéj kriminality

Criminalistic characteristics of financial delinquency

Martina Havlíková

Bakalářská práce
2007

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
Ústav elektrotechniky a měření
akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina HAVLÍKOVÁ**
Studijní program: **B 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Kriminalistická charakteristika finanční kriminality.**

Zásady pro vypracování:

Zásady pro vypracování :

1. Práci zpracujte jako učební pomůcku pro využití v předmětu Kriminalistické technologie a systémy.
2. Provedte rozbor současného stavu hospodářské kriminality.
3. Definujte finanční kriminalitu, formy a způsoby jejího páchání v bankovej sístave.
4. Vyhodnoťte zvláštnosti vyšetřování při páchání této kriminální činnosti.
5. Definujte možná preventivní opatření k omezení této činnosti.
6. Materiál doplňte obrazovou a grafickou dokumentací.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- [1] Porada, V. a kol: Kriminalistika. Brno, CERM, 2001,ISBN 80-7204-194-0.
- [2] Teryngel, J. : Podnikání, hospodářské a majetkové trestní činy. Praha, Prospektrum, 1991.
- [3] Baloun, V. : Finanční kriminalita v ČR.Praha,DP,2004, ISBN 80-7338-029-3.
- [4] Lisoň, M. : Organizovaná kriminalita III. Bratislava, Ministerstvo vnútra(MV) SR, 1998, ISBN 80-8054-072-1.
- [5] Lisoň M. a kol. : Kriminalita páchaná v ekonomike 1.časť. Bratislava, MV SR, 1998, ISBN 80-8054-085-3.
- [6] Bubelíni J.: Prevencia kriminality v pôsobnosti MV SR. Bratislava, MV SR, 1993.
- [7] Baláž P. a kol.:Ekonomická kriminalita. Bratislava, MV SR, 1995, ISBN 80-88751-18-7.
- [8] <http://www.civil.gov.sk/archiv/CASOPIS/2000/stier.htm>

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Vladislav Štefka**

Datum zadání bakalářské práce: **13. února 2007**

Termín odevzdání bakalářské práce: **29. května 2007**

Ve Zlíně dne 13. února 2007

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

V práci je vymedzený pojem hospodárska a finančná kriminalita, ktorú nazývame aj kriminalitou bielych golierov. Okrem toho sa práca zaoberá páchaním deliktov v podnikateľskej, ale aj štátnej sfére. Problém finančnej kriminality je v dnešnej dobe stále viac aktuálnejší a preto sú priblížené čitateľovi formy a metódy páchania tejto trestnej činnosti hlavne v bankovej sústave.

Kľúčové slová: finančná kriminalita, hospodárska kriminalita, trestný čin.

ABSTRACT

This bachelor thesis describes economic and financial delinquency, which is sometimes called delinquency of white collars. It also discusses committing delinquency in business and in the public sphere. The problem of financial delinquency is more actual now days and therefore the forms and methods of perpetration of this kind of criminality mainly in the bank system are presented in this thesis.

Keywords: financial delinquency, economic delinquency, criminal accomplishment

Chcela by som poďakovať za pomoc pri vytváraní práce a za poskytnutie odborných rád a pripomienok, pánovi Teodorovi Grófovi z policajného prezídia v Bratislave a môjmu vedúcemu bakalárskej práce, pánovi Vladislavovi Štefkovi. Ďalej by som chcela poďakovať mojej rodine, priateľom a známym za podporu.

Prehlasujem, že som na bakalárskej práci pracovala samostatne a použitú literatúru som citovala. V prípade publikácie výsledkov, ak je to uvoľnené na základe licenčnej zmluvy, budem uvedená ako spoluautor.

V Zlíne

.....
Podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	7
I TEORETICKÁ ČASŤ	9
1 EKONOMICKÁ KRIMINALITA	10
2 HOSPODÁRSKA KRIMINALITA	13
3 FINANČNÁ KRIMINALITA	15
3.1 CHARAKTERISTICKÉ RYSY FINANČNEJ KRIMINALITY.....	15
3.2 FALŠOVANIE PEŇAZÍ.....	16
3.3 BANKOVÁ SÚSTAVA A JEJ PRÁVNA ÚPRAVA	18
3.3.1 EMISNÁ BANKA.....	18
3.3.1.1. Národná banka Slovenska.....	19
3.3.2 UNIVERZÁLNE A ŠPECIALIZOVANÉ BANKY	20
3.3.3 Formy a spôsoby páchania trestnej činnosti v bankách	21
3.3.3.1 Podvody s prevodnými príkazmi.....	22
3.3.3.2 Podvody s využitím výpočtovej techniky	23
3.3.3.3 Podvody s platobnými kartami a šekmi.....	24
3.3.3.4 Sprenevera zamestnancami bánk	25
3.3.4 Trestná činnosť v oblasti úverov.....	25
3.3.4.1 Trestná činnosť podvodom - §250 Tr. zákona	26
3.3.4.2 Poškodzovanie veriteľa podľa §256 Tr. zákona.....	28
3.3.4.3 Úplatkárstvo	28
3.3.4.4 Korupcia.....	29
3.3.5 Odhaľovanie a dokumentovanie trestnej činnosti v bankách.....	31
4 PREVENCIA ČINNOSTI SLUŽIEB KRIMINÁLNEJ POLÍCIE	35
4.1 ÚRAD FINANČNEJ POLÍCIE.....	35
II PRAKTICKÁ ČASŤ	38
5 SIPOX HOLDING, BMG INVEST	39
6 BANKOVÝ PODVOD ZA VYUŽITIA VÝPOČTOVEJ TECHNIKY	40
ZÁVER	42
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	43
ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A ZKRATIEK	44
ZOZNAM OBRÁZKOV	45
ZOZNAM TABULIEK	46

ÚVOD

V súčasnej dobe v spoločnosti, ale predovšetkým vo vedeckých kruhoch, najmä v zahraničí, je veľmi intenzívny záujem o kriminalitu páchanú v ekonomike. Táto skutočnosť mnohých evokuje k vysloveniu záveru, že táto kategória kriminality je nová, typická pre 21. storočie. Vyvolanie tohto dojmu je determinované, predovšetkým viditeľnou závislosťou pozorovaných prejavov tejto skupiny kriminality s novovekou technológiou, organizáciou hospodárskej činnosti a jej spoločenskou nebezpečnosťou. Táto realita ovplyvnila, že vedci, teoretici, ale dá sa povedať, že aj prax, sa až v 20. storočí pokúšajú definovať ekonomickú kriminalitu a tým vytvoriť základňu, východisko, pre zabezpečenie jej kontroly.

Transformácia ekonomiky, ktorá začala v roku 1989, priniesla obrovské vlastnícke zmeny a majetkové privatizácie, ktoré sa odohrali v úplne nevyhovujúcom právnom rámci. Transformácia spoločnosti, chápaná aj ako budovanie právneho štátu, však za transformáciou ekonomiky zaostávala. Ak pred rokom 1989 boli pozorované hlavne javy z oblasti šedej ekonomiky a čiastočne sa teda začala rozvíjať čierna ekonomika (obchod s drogami, pašovanie, nelegálna výmena valút, a pod), potom po novembri 1989 sa negatívne javy rozrástli až do dnešnej podoby a začali postihovať aj legálnu ekonomiku. Toto potvrdzuje aj štatistika Ministerstva vnútra, ktorá pozoruje veľký nárast economickej kriminality v rokoch 1993 – 1994¹, pričom šlo prevažne o hospodársku kriminalitu. Ďalší väčší nárast takejto trestnej činnosti bol zaznamenaný v rokoch 1995 - 1996², a to hlavne finančnej kriminality.

Kriminálni podnikavci v SR sú veľmi učenliví a flexibilní pokiaľ majú možnosť vyrobiť na dôverčivosti ľudí, ktorí túžia rýchlo zhodnotiť svoj kapitál, alebo voľné peňažné prostriedky a na medzerách v legislatíve. Formy kriminality uvedené v práci sú zvlášť nebezpečné, lebo vyzierajú, hlavne v počiatočných fázach, ako legálna obchodná činnosť. Menšie množstvo investorov síce získa značné či aspoň nejaké výnosy z vkladov, ale väčšina je nakoniec podvedená a poškodená, pretože nedostanú ani výnosy, ale prídu aj o svoje vklady.

---

¹ Obdobie veľkej privatizácie

² Etapa pádov bánk, investičných fondov

Po novembri 1989 sa na Slovensku rozbehla bezbrehá privatizácia, počas ktorej boli vytunelované a vykradnuté mnohé závody, fabriky, inštitúcie a len zo slovenských bánk zmizlo 110 miliárd Sk. V tomto období vo Slovenskej republike priam kvitla finančná kriminalita, nazývaná tiež kriminalita bielych golierov, ktorá napáchala škody za niekoľko sto miliárd Slovenských korún. Po krajine sa začali stavať vily za desiatky miliónov korún, obohnané vysokými plotmi a strážené bezpečnostnými systémami a ochrannými službami.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 EKONOMICKÁ KRIMINALITA

Ekonomický systém možno rozdeliť do troch oblastí a to:

- **ekonomika legálna** (ekonomika existujúca v bežnom zákonnom rámci).
- **ekonomika nelegálna** (nazývaná tiež tieňová, šedá – sa stále vyvíja ako keby v zákonnom rámci, ale v niektorých svojich parametroch ho už porušuje).
- **ekonomika ilegálna** (čierna – vyvíja sa úplne mimo zákonný rámec a porušuje ho už svojou vlastnou existenciou³).

Z makroekonomického pohľadu je ekonomika nelegálna výsledkom nerovnováhy na trhu a ekonomika ilegálna je produktom kriminálneho prostredia. Spoločným rysom uvedených troch oblastí ekonomiky je to, že ide o činnosti vykonávané za účelom dosiahnutia nelegálneho zisku.

Môžeme rozlišovať dva typy trestnej činnosti, ktoré ide definovať ako:

- **trestné činy ekonomiku poškodzujúce** (obecná kriminalita majetkovej povahy),
- **trestné činy ekonomiku napadajúce** (ekonomická kriminalita).

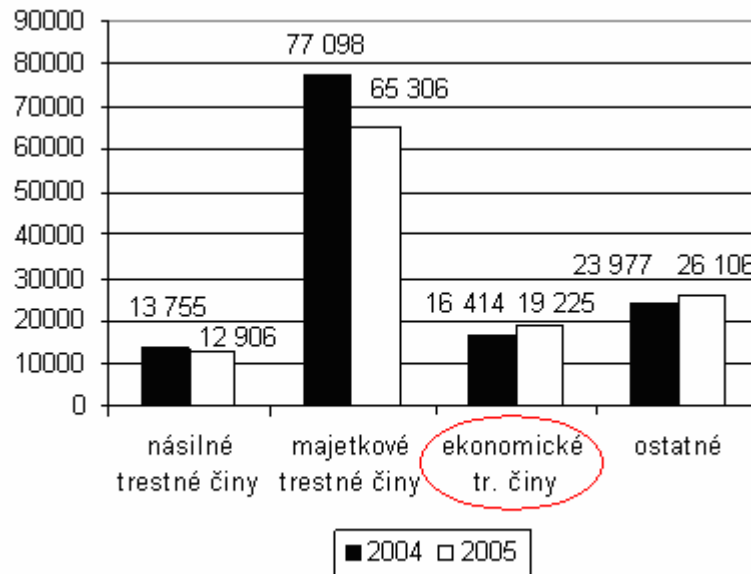
Trestná činnosť páchaná v ekonomike je nerovnorodou skupinou nezákonných konaní charakterizovaná ako negatívna činnosť, pri ktorej je útok na majetok a ekonomické vzťahy vedený „zvnútra“, to znamená, že subjekt má k poškodenému priamy vzťah. V podstate ide o trestnú činnosť páchanú v súvislosti so zamestnaním alebo funkciou v konkrétnej organizácii.

„Ekonomická kriminalita predstavuje súhrn trestnej činnosti spáchanej v zmysle ustanovení trestného zákona, pri ktorej páchatel' a poškodený sú v právnom vzťahu založenom na obchodnom, občianskom, pracovnom a inom práve, pričom dochádza

---

³ Medzinárodný menový fond odhaduje celkovú čistku pranych peňazí na 500 mld. dolárov ročne (2% globálneho HDP). [14]

k porušovaniu ekonomických vzťahov upravených všeobecne záväznými právnymi predpismi a k zabezpečeniu prospechu pre páchatela alebo iný subjekt.“[8]

Obrázok 1 - Rozdelenie evidovaných trestných činov

Spadajú sem hlavne trestné činy proti hospodárskej sústave, disciplíne, mene, ochranným známkam, chráneným vzorom a vynálezom, autorským právam, majetku a v neposlednom rade trestné činy daňové a všeobecne nebezpečné.

Páchatelia takejto formy kriminality budú mať pred vyšetrovateľmi vždy predstih. V dnešnej dobe nejde ani tak o vytváranie absolútne novej skutkovej podstaty, ale skorej o ich inováciu.

Forma ekonomickej kriminality má nasledujúce typické rysy:

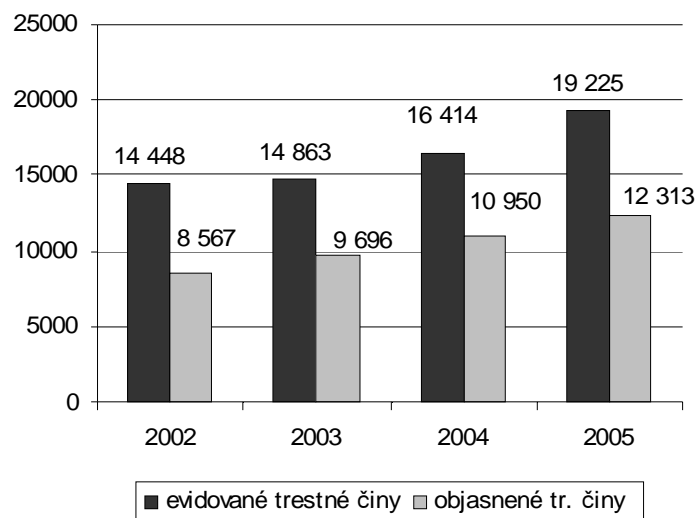
- **vysoká latencia** – veľké množstvo týchto deliktov sa nepodarí vôbec zistiť,
- **variabilnosť a dynamickosť** – páchatelia sa rýchlo prispôbujú zmenám právnej úpravy a s pomocou špecialistov dokážu využiť medzery v zákonoch. Do trestnej činnosti tak vstupujú ekonomicky a právne „ošetrený“.
- **konšpiratívny charakter činnosti** – páchatelia postupujú natoľko kvalifikovane, že sa im darí kriminálny charakter svojej činnosti účinne zakryvať.

Trestnú činnosť páchanú proti ekonomike je možné rozdeliť do štyroch kategórií:

1. kontrarevolučná činnosť,
2. hospodárska kriminalita,
3. všeobecná kriminalita,
4. mimoriadne udalosti.

Finančná a hospodárska kriminalita sú zložkami ekonomickej kriminality, ktoré svojím prejavom poškodzujú alebo ohrozujú hospodársky poriadok v procese realizácie konkrétneho druhu trhu. Z toho vyplýva, že trestné činy, ktoré sú začlenené do hospodárskej kriminality svojím prejavom poškodzujú alebo ohrozujú trh spotrebného tovaru a služieb, trh práce a iných reálnych investícií.

Typické pre túto trestnú činnosť je, že trestné činy sú páchané s obrovskou kriminálnou energiou a profesionalitou a najväčší podiel na jej páchaní majú osoby odborne, právne a ekonomicky vzdelané v hospodárskej oblasti, v ktorej vyvíjajú časté aktivity, pritom disponujú pomerne značným finančným kapitálom, ktorým veľmi cieľavedome a účelovo dokážu zakrývať rôzne ďalšie aktivity, predovšetkým v rôznych oblastiach podnikateľského sektoru.

Obrázok 2 - Ekonomické trestné činy za obdobie 2002 - 2005

2 HOSPODÁRSKA KRIMINALITA

Hospodárska kriminalita (hospodárska trestná činnosť) poškodzuje súkromné, verejné a štátne záujmy v oblasti ekonomiky s mimoriadnym dopadom na vnútornú stabilitu štátu. Jej značná časť je zložitým problémom, ktorého riešenie vyžaduje špeciálnu odbornosť a stále obnovovanie znalostí zamestnancov orgánov štátnej správy. Jedná sa o protiprávne jednanie, ktorým páchatel' dosiahol vysoký finančný zisk na úkor iného podnikateľského subjektu. Orgány pôsobiace na úseku odhaľovania a vyšetrovania trestných činov používajú pri rozlišovaní medzi hospodárskou a inou kriminalitou trestné právne termíny vychádzajúce z trestného zákona. Z hľadiska potrieb vyšetrovania hospodárskej trestnej činnosti je treba skúmať zvláštnosti vyplývajúce z povahy stôp a iných súdnych dôkazov, z charakteru spôsobov páchania týchto trestných činov a charakteru prvkov tvoriacich kriminálnu situáciu.

Hospodárskou kriminalitou sa rozumie jednanie v ekonomickej sfére, ktoré:

1. bez ohľadu na postavenie páchatel'a naplňuje skutkovú podstatu niektorého z trestných činov uvedených v II. hlave trestného zákona⁴,
2. naplňuje skutkovú podstatu iného trestného činu, pokiaľ pri jeho páchaní sú páchatel' aj poškodený v postavení subjektov vykonávajúcich podnikateľskú činnosť,
3. naplňuje skutkovú podstatu iného trestného činu, pokiaľ k nemu došlo vo vzťahoch založených obchodným právom,
4. naplňuje skutkovú podstatu iného trestného činu, pokiaľ ho spáchal predstaviteľ verejnej správy pri výkone svojej právomoci v súvislosti s plnením hospodárskych úloh v obecnom záujme alebo také jednanie proti tomuto predstaviteľovi smerovalo alebo,
5. naplňuje skutkovú podstatu niektorého trestného činu v oblasti finančnej kriminality .

---

⁴ zákon č. 300/2005 Z. z.

Časťou hospodárskej kriminality je kriminalita finančná, ktorá sa zameriava na trestné činy spáchané v ekonomických sektoroch ako sú bankové a finančné inštitúcie, poisťovníctvo, verejná správa, kapitálový trh, falšovanie peňazí, šekov a iných cenných papierov, pranie špinavých peňazí a ďalších protizákonných operácií s finančnými prostriedkami.

3 FINANČNÁ KRIMINALITA

Predmetom finančnej kriminality je trestná činnosť spojená so sústred'ovaním, rozdeľovaním a zneužívaním finančných prostriedkov daňových poplatníkov a investorov, ďalej sa jedná o trestné činy proti mene, devízovému hospodárstvu, trestné činy s finančnými prostriedkami štátnych podnikov a s tým súvisiaca problematika „prania špinavých peňazí“.

Môžeme hovoriť o kriminalite z daňovej oblasti, poisťovacích a počítačových podvodoch, o trestnej činnosti spojenjej s platobnými kartami a šekmi, o devízovej trestnej činnosti, o bankových podvodoch v oblasti úverov, trestnej činnosti spojenjej s obchodovaním s cennými papiermi na organizovaných, ale aj na neorganizovaných trhoch, napríklad v súvislosti s kupónovou privatizáciou.

3.1 Charakteristické rysy finančnej kriminality

Pre túto rozsiahlu skupinu trestných činov je typické:

- objektom trestného činu sú finančné prostriedky investorov alebo daňových poplatníkov,
- porušovanie vnútorných alebo všeobecne záväzných právnych predpisov, zneužívanie dôvery s cieľom získať neoprávnený prospech,
- absencia fyzického násilia,
- spôsobená škoda je veľkého rozsahu,
- páchatelia sú vysoko profesionálni s perfektnými znalosťami v danom obore a disponujú kvalitným právnym zázemím,
- páchatelia využívajú zahraničné skúsenosti, ktoré aplikujú na nedostatočnú legislatívu,
- prelievanie peňazí smerom k páchatel'ovi je zakryvané často realizovanými prevodmi medzi fyzickými a právnickými osobami vrátane zahraničných subjektov,
- stopy preukazujúce spáchanie trestného činu sa nachádzajú hlavne v účtovnej alebo obchodnej evidencii jednotlivých subjektov,

- finančná kriminalita vykazuje charakteristické prvky, ktoré sú príznačné pre organizovaný zločin.

3.2 Falšovanie peňazí

Vo všetkých vyspelých krajinách s vnútornou a vonkajšou stabilnou menou sa vyskytujú v značnom rozsahu falšované peniaze. Páchatelia sú jednotlivci i organizované skupiny a zameriavajú sa predovšetkým na pašovanie amerických dolárov, euro bankoviek a iných valút, pričom s takýmito falzifikátmi sa stretávame aj na Slovensku.

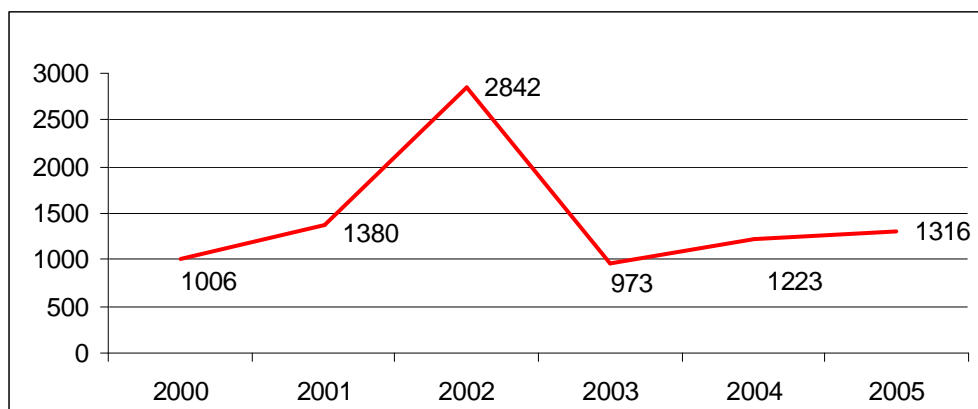
Mena je národná forma peňazí, peňažná jednotka štátu, ktorú si štát ustanovuje právnymi normami a upravuje jej označenie a členenie. Ochranu meny a právnu úpravu sankcií za poškodzovanie, falšovanie a pozmeňovanie obsahujú ustanovenia trestného práva.

Falšovanie a pozmeňovanie peňazí, cenných papierov a verejných listín, úradnej pečate a uzávery, kontrolných technických opatrení na označovanie tovaru a platobných kariet sa radí medzi organizovanú trestnú činnosť, čo spôsobuje, že v poslednom období táto trestná činnosť nadobúda čoraz viac medzinárodný charakter. Na základe informácií prezentovaných americkými odborníkmi FBI existujú štáty, v ktorých sa zločinecké organizácie priamo na falšovanie peňazí špecializujú. Z európskych krajín sú to predovšetkým Taliansko a Poľsko, kde je rozvinutá hustá sieť falšovateľských dielní, v ktorých sú vyrábané hlavne falzifikáty silných svetových valút a to amerických dolárov a euro bankoviek. Distribúcia týchto falzifikátov je smerovaná do krajín na základe dopytu. Veľmi kvalitné falzifikáty sú už tradične vyrábané na Blízkom Východe a to v Libanone, Sýrii, Iráne, a Iraku, kde sa na výrobe falzifikátov podieľa celý rad veľmi kvalifikovaných odborníkov, ktorí sú schopní vyrobiť falošné bankovky veľmi vysokej kvality a voľným okom ťažko rozoznateľné.

Mena	2000	2001	2002	2003	2004	2005
CAD	0	6	1	6	4	3
CZK	21	243	369	3	12	21
DEM	73	119	34	0	0	1
EUR	0	0	48	88	103	234
GBP	8	1	9	20	14	82
HUF	1	1	0	0	3	18
CHF	2	1	1	1	1	1
PLN	5	9	6	2	2	1
SKK	402	411	1549	666	320	784
USD	323	420	790	187	264	171
SPOLU	1006	1380	2842	973	1223	1316

Tabuľka 1 - Prehľad zadržaných falšovaných bankoviek na Slovensku za obdobie 2000-2005

Obrázok 3 - Celkový počet falzifikátov zadržaných na Slovensku za obdobie rokov 2000 – 2005

3.3 Banková sústava a jej právna úprava

Banková sústava v každom štáte patrí k neodmysliteľnej časti finančného trhu, ktorá sprostredkuje dočasne voľné finančné prostriedky pre podnikateľské subjekty a ich hodnota sa riadi rozdielom medzi ponukou a dopytom v ekonomike. V tejto oblasti má nezastupiteľné miesto, pričom význam a postavenie bánk v trhovej ekonomike neustále rastie.

Bankovníctvo je významným urýchľovačom procesu transformácie hospodárstva na trhovú ekonomiku, ktorá ešte stále pokračuje v Slovenskej republike.

Banková sústava je dvojstupňová:

1. **emisná banka** (centrálna)
2. **univerzálne a špecializované banky**

3.3.1 EMISNÁ BANKA

Zodpovedá za kvalitu a vývoj národnej meny a je v štátnom vlastníctve, ďalej zastupuje krajinu na svetovom peňažnom trhu a v medzinárodných menových inštitúciách s veľmi rozsiahlou klientelou, ktorú tvoria hlavne štát a obchodné banky. Môže pôsobiť v dvoch formách a to ako jedna banka⁵ alebo ako sústava emisných bánk⁶. V Slovenskej republike vo funkcii emisnej banky zriadenej zákonom č. 427/1990 Zb. pôsobí **Národná banka Slovenska (NBS)**.

---

⁵ Slovenská republika

⁶ Spojené štáty americké

3.3.1.1. Národná banka Slovenska

Národná banka Slovenska je nezávislou centrálnou bankou Slovenskej republiky. Vznikla 1. januára 1993 na základe zákona NR SR č. 566/1992 Zb⁷. o národnej banke Slovenska, ktorý určuje jej postavenie, funkcie a úlohy.

Národná banka Slovenska je nezávislou inštitúciou, ktorej základnou funkciou je udržiavanie cenovej stability.

Národná banka Slovenska plní nasledujúce úlohy :

- určuje menovú politiku,
- vydáva bankovky a mince,
- riadi, koordinuje a zabezpečuje kolobeh peňazí a peňažný styk,
- vykonáva pôsobnosť, úlohy, práva a povinnosti vyplývajúce z účasti NBS v Európskom systéme centrálnych bánk,
- v oblasti finančného trhu prispieva k stabilite finančného systému ako celku, ako aj k bezpečnému a zdravému fungovaniu trhu v záujme udržiavania dôveryhodnosti finančného trhu, ochrany klientov a rešpektovania pravidiel hospodárskej súťaže.

Najvyšším riadiacim orgánom NBS je Banková rada NBS. Banková rada NBS určuje menovú politiku a nástroje na jej uskutočňovanie a rozhoduje o menových opatreniach NBS.

Na čele NBS od 1. januára 2005 stojí guvernér Ivan Šramko, do funkcie menovaný 1.1.2005 prezidentom Slovenskej republiky. Viceguvernérom NBS je Martin Barto.

Banková rada má podľa § 7 zákona o NBS jedenásť členov. Členmi bankovej rady sú guvernér, dvaja viceguvernéri a ôsmi ďalší členovia, z ktorých najviac traja nemusia byť v pracovnom pomere k Národnej banke Slovenska. Guvernéra a viceguvernérov vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky na návrh vlády schválený Národnou radou

---

⁷ Zákon o prevodoch vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby so zmenami a doplnkami uskutočnenými v zákone č. 429/1991 Zb.

Slovenskej republiky. Ôsmich ďalších členov bankovej rady vymenúva a odvoláva vláda na návrh guvernéra NBS. Funkčné obdobie členov bankovej rady je päťročné.

Národná banka Slovenska má na území štátu okrem svojho ústredia zriadených aj 9 expozitúr.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Obrázok 4 – Logo národnej banky Slovenska (Biatec)

3.3.2 UNIVERZÁLNE A ŠPECIALIZOVANÉ BANKY

Hlavnou úlohou týchto bánk na trhu je dosahovanie zisku sprostredkovaním pohybu dočasne voľných finančných prostriedkov, a tým sa líšia od ostatných podnikov v trhovom hospodárstve

Z hľadiska vlastníctva môžu pôsobiť v troch formách a to ako:

1. štátne banky
2. družstevné banky
3. súkromné banky

Činnosť týchto bánk je vymedzená príslušnými zákonmi, ktoré upravujú ich postavenie v hospodárskej sústave jednotlivých krajín.

Bankou podľa platného zákonodarstva sa rozumie ekonomický subjekt – **právnická osoba**, so sídlom na území Slovenskej republiky, založená ako štátny peňažný ústav alebo akciová spoločnosť so súhlasom centrálnej banky.

3.3.3 Formy a spôsoby páchania trestnej činnosti v bankách

Nedostatok zdrojov spojený so zadlženosťou a platobnou neschopnosťou podnikov patria medzi hlavné problémy bánk v Slovenskej republike. Otvorenie sa medzinárodnej konkurencii, liberalizácia cien, vnútorná konvertibilita meny a rad ďalších opatrení vytvorilo niektorým jednotlivcom širokú platformu na podvodné aktivity v tejto oblasti, ktoré sú zdrojom rýchleho zbohatnutia. V krajinách s vyspelou trhovou ekonomikou sa tieto formy trestnej činnosti nazývajú, ako som už uviedla vyššie, zločinmi bielych golierov. Jedná sa o nenásilné trestné činy páchané pod zásterou legitímnych ekonomických aktivít, za účelom získania majetku, peňazí alebo služieb, alebo na zabezpečenie osobnej alebo obchodnej výhody.

V našich podmienkach v oblasti bánk dochádza okrem klasickej trestnej činnosti sprenevery, najmä k podvodným aktivitám pri poskytovaní úverov a v platobnom styku pri prevodoch peňažných prostriedkov medzi bankami, formou sfaľovaných prevodných príkazov, šekov a platobných kariet niekedy aj za účasti pracovníkov poškodených organizácií. Osobitnú oblasť tvoria útoky zamerané proti bankám a iným finančným ústavom prostredníctvom výpočtovej techniky, kde realizácia veľkého množstva prevodov vysokých peňažných čiastok robí túto oblasť pre páchatel'ov nesmierne zaujímavú.

Problémy boja s trestnou činnosťou páchanou v peňažných ústavoch doma i v zahraničí možno vo všeobecnosti zhrnúť do nasledujúcich bodov:

1. veľkú prekážku, ktorá bráni pružnému prevereniu podozrenia v tejto oblasti predstavujú rôzne tajomstvá a to bankové a služobné, pričom údaje, ktoré sú takto chránené, možno vo väčšine prípadov požadovať len s predchádzajúcim súhlasom prokurátora,
2. orgány činné v trestnom konaní sú príliš zamestnané inými frekventovanejšími formami trestnej činnosti, čo navyše prehlbuje neskúsenosť týchto orgánov v problematike finančných podvodov a ich následný rešpekt pred objasňovaním a dokumentovaním takýchto prípadov,

3. nevyhovujúca legislatíva, najmä existujúce skutkové podstaty trestných činov, neumožňujú efektívne postihovať všetky konania, ktorými sú spôsobované škody peňažným ústavom,
4. pri medzinárodnom charaktere finančnej kriminality dochádza k situácii, keď je páchatel' z jednej krajiny, miesto spáchania trestného činu v druhej krajine a poškodený je v tretej krajine, pričom vznikajú problémy v dôsledku rozdielnosti právnych systémov,
5. nie v každom právnom systéme je zakotvená povinnosť ohlásiť finančný podvod, čo využívajú poškodené banky a iné finančné ústavy, aby zatajili skutočnosť, že boli podvedené a k tomu ich vedie väčšinou strach zo straty povesti u klientov.

3.3.3.1 Podvody s prevodnými príkazmi

V oblasti peňažných ústavov dochádza okrem klasickej trestnej činnosti sprenevery, najmä k podvodom v súvislosti s prevodmi peňažných prostriedkov formou sfalšovaných prevodných príkazov. Podstata tejto trestnej činnosti spočíva v prevode peňažných prostriedkov z účtov fyzických a právnických osôb vedených v peňažných ústavoch na účet páchatel'a a ich následnom výbere.

Pri podvodných prevodoch a výberoch peňažných prostriedkov sa vyskytujú najmä tieto formy trestnej činnosti:

- sfalšovanie príkazov na úhradu pri prevode peňazí, najmä vzorových podpisov a pečiatky príkazcu,
- sfalšovanie podpisov oprávnenej osoby pri výbere peňažných prostriedkov v hotovosti,
- sfalšovanie oprávnenia na disponovanie s cudzím účtom v banke.

Spoločným znakom uvedenej trestnej činnosti je skutočnosť, že páchatelia presne vedia, aký je pohyb peňažných prostriedkov na účte vytipovaných podnikov a firiem a podľa toho si načasujú realizáciu falošných prevodných príkazov. Pred vlastnou realizáciou prevodu peňažných prostriedkov si páchatelia zakladajú bežné alebo osobné účty, často na mená

osôb, ktoré stratili osobné doklady alebo im boli odcudzené, poprípade sfaľujú podpis na prevodnom príkaze. Takto sfaľované prevodné príkazy doručujú do peňažných ústavov, kde pracovníci po odkontrolovaní správnosti údajov zabezpečia ich realizáciu.

Viacero realizovaných prípadov nasvedčuje tomu, že pri získavaní informácií páchatelia spolupracujú aj s pracovníkmi bánk, prípadne poškodenej organizácie, za účelom získania potrebných bankových údajov, vzorov firemných pečiatok a podpisových vzorov oprávnených zástupcov organizácií. Ďalej využívajú nepozornosť bankových úradníkov pri kontrole vecného obsahu a formálnych náležitostí likvidovaných príkazov, najmä podpisových vzorov.

3.3.3.2 Podvody s využitím výpočtovej techniky

Výpočtová technika slúži bankovým organizáciám na vedenie účtovnej agendy, ďalej pomocou počítačov komunikujú jednotlivé pracoviská a rýchle a efektívne preposielanie dát je tiež výhodou používania počítačovej techniky v bankách. Zásahom do počítača banky je možné odčerpanie finančných prostriedkov z účtov firiem a súkromných podnikateľov bez potreby falšovať prevodný príkaz. Podstata trestného činu spočíva v zneužití počítačového systému k odvysielaniu nepravdivých informácií swiftom⁸. Než firma, prípadne banka uvedenú skutočnosť zistí, sú peniaze už vybrané a totožnosť osoby, ktorá uskutočnila výber nie je možné z dokladov zistiť. Páchatelia takýchto podvodov s využitím výpočtovej techniky sú dokonale oboznámení s bankovou počítačovou sieťou a väčšinou si najímajú množstvo prostredníkov, ktorí zabezpečujú celú prípravnú fázu podvodu, ako je zakladanie účtov na odcudzené doklady poprípade aj výber finančných prostriedkov z týchto účtov. Tieto sprostredkovateľské osoby často ani nevedia, na akej akcii vlastne pracujú, preto je ťažké im dokázať spolupáchateľstvo pri neoprávnenom výbere peňažných prostriedkov. Počet podvodov s využitím výpočtovej techniky sa teší u podvodníkov stále väčšej obľube,

---

⁸ elektronický prevod príjemcovi, inej banke, ktorá v zmysle týchto pokynov vykoná prevody peňažných prostriedkov na bežné účty páchatel'ov.

pretože väčšina bánk nemá špeciálne oddelenia na boj proti týmto finančným útokom a nevie presne, ako sa proti tomu chrániť.

3.3.3.3 Podvody s platobnými kartami a šekmi

Overovanie platobných kariet je vykonávané pri každej manipulácii prostredníctvom vložených údajov do systému v nadväznosti na uvedenie PIN – u. Pri zablokovaní karty, alebo iných pochybnostiach bankomat podozrivú kartu zadrží, pri osobnej transakcii s platobnou kartou u obchodníka tento musí skontrolovať pravosť karty, či karta nie je blokována. Pri nákupe tovaru nad povolený limit si vyžiada identifikačný doklad majiteľa karty a požiada o autorizáciu transakcie autorizačné centrum. Po vystavení účtu v imprintéri⁹ si ho obchodník nechá podpísať od zákazníka a porovná ho so vzorovým podpisom na karte. Ak je všetko v poriadku kartu vráti majiteľovi spoločne s jednou kópiou predajného dokladu a ďalšie diely predajného dokladu zasiela obchodník príslušnej banke.

Platobné karty aj cestovné šeky sú vyrábané takou technológiou, aby bolo sťažené ich pozmeňovanie, no aj napriek týmto opatreniam nezostali tieto doklady uchránené pred páchatelmi trestnej činnosti. Zisťované sú najmä prípady krádeží šekových knižiek a šekov, ktorými je vykonávaná úhrada za vybraný tovar a predkladanie sfalšovaných šekov, najmä medzinárodne organizovanými podvodníkmi. U platobných kariet podstata trestnej činnosti spočíva v tom, že páchatel' odcudzí platobnú kartu a použije ju ešte pred zablokovaním pri bezhotovostnom platobnom styku. Pri platení platobnými kartami páchatelia využívajú aj tú skutočnosť, že do určitej sumy predajne neskúmajú finančné krytie platobnej karty, poprípade jej platnosť. Toto sa vykonáva až po prekročení stanoveného finančného limitu, kedy sa prideluje ku konkrétnej transakcii autorizačný kód a práve pri podlimitných nákupoch páchatelia predkladajú nekryté platobné karty, u ktorých z rôznych dôvodov, ktorý môže byť aj nahlásená strata, bola zastavená jej platnosť a tak spôsobujú škodu bankám, ktoré ich vydali.

---

⁹ prepisovač dát z karty na predajný doklad

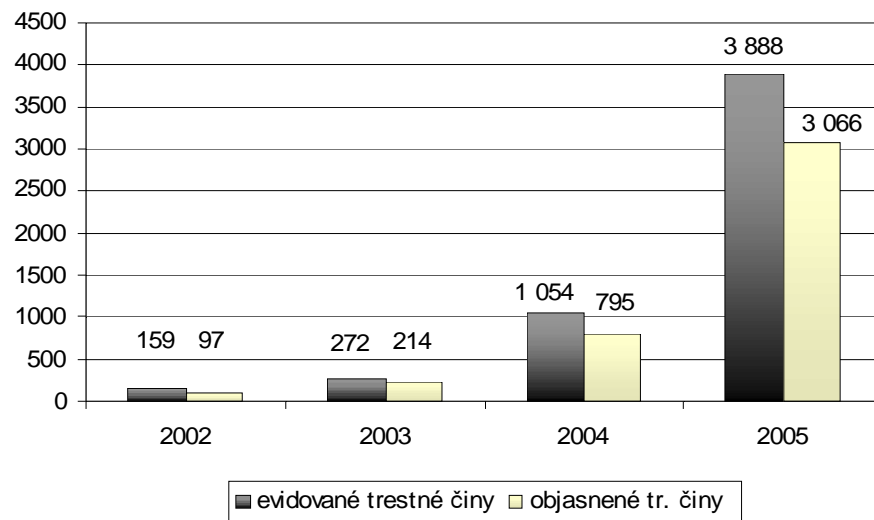

3.3.3.4 *Sprenevera zamestnancami bánk*

Banky i napriek pomerne dobre fungujúcemu vnútornému kontrolnému systému sú často napádané z vnútra trestnou činnosťou vlastných zamestnancov. Páchateľmi sú väčšinou dlhoroční pracovníci, ktorí získali absolútnu dôveru vedenia pre svoju spoľahlivosť, skromnosť a pracovitosť. Využijú to vo svoj vlastný prospech tým, že si nechávajú podpísať prevodné príkazy a iné bankové doklady, na základe ktorých vykonajú neoprávnene prevody peňažných prostriedkov z vnútorných bankových účtov na klientske účty, založené vo svoj prospech.

3.3.4 **Trestná činnosť v oblasti úverov**

Vážnym problémom peňažných ústavov u nás sú aj nesplácané úvery, kde časť z nich je dedičstvo z obdobia centrálne plánovaného hospodárstva. Druhá časť „zlých“ úverov vznikla v čase začínajúcej privatizácie, keď sa banky i podnikatelia ešte len učili trhovej ekonomike. Najväčšie banky, vlastnené najprv úplne a neskôr prevažne štátom, plnili akúsi celospoločenskú objednávku, ktorou bola podpora začínajúcich podnikateľov. Bankovní úradníci pristupovali k žiadateľom o úver často až priveľmi zhovievavo a presne to malo za následok, že zhruba dve pätiny úverov najväčších slovenských bánk sa nesplácajú načas alebo vôbec. Sú zisťované viaceré nežiaduce praktiky, v rámci ktorých sa úvery poskytujú bez dostatočného reálneho zabezpečenia návratnosti poskytnutých prostriedkov a uzatváranie úverových zmlúv bez primeraného preverenia solídnosti klienta, jeho majetkových pomerov a finančnej spôsobilosti. V prípadoch poskytovania úverov, pri ktorých sa zriaďuje záložné právo na nehnuteľnosť býva častým javom, že nehnuteľnosť je znaleckým posudkom značne nadhodnotená alebo je daná viackrát do zástavy bez zápisu do príslušného katastra nehnuteľností alebo sfaľšovaním potvrdenia o uplatnení záložného práva v katastri nehnuteľností. Niektoré úvery sa čerpajú na iné účely ako boli zmluvne dohodnuté a splácanie sa vykonáva poskytnutím ďalšieho úveru na ten istý účel, ako bol pôvodný. Väčšinou sa peňažné prostriedky z úverového účtu prevedú na účet podnikateľa, ktorý s ním ľubovoľne disponuje.

Obrázok 5 - Úverové podvody za obdobie 2002 – 2005

V oblasti úverových obchodov je páchaná najmä trestná činnosť podvodu podľa ustanovenia §250 trestného zákona, poškodzovania veriteľa podľa §256 Trestného zákona a úplatkárstva podľa §160 a §162 Tr. zákona .

3.3.4.1 Trestná činnosť podvodom - §250 Tr. zákona

Páchateľ môže byť trestne stíhaný ak obohatí seba alebo iného tým, že uvedie do omylu alebo niečí omyl zneužije a spôsobí tak nemalú škodu na cudzom majetku, kde sa cudzím majetkom rozumie aj majetok, ktorý nepatrí výlučne páchatelovi.

K naplneniu zákonných znakov subjektívnej stránky trestného činu podvodu v zmysle § 250 trestného zákona sa v prípade úverového podvodu vyžaduje, aby bolo preukázané, že páchatel už v čase vybavovania úveru konal v úmysle tieto peniaze nevrátiť a to buď vôbec alebo v dohodnutej lehote, alebo dobre vedel, že peniaze nebude môcť v dohodnutej lehote vrátiť a tým uvádza veriteľa do omylu.

Majetkom v tomto prípade rozumieme nie veci, ale pohľadávky a iné majetkové práva a obohatenie je rozšírenie majetku ušetrením výdavkov (splátok), ktoré by sa inak z majetku páchatel'a vynaložili. Uvedenie do omylu je konanie, ktorým páchatel' predstiera okolnosti, ktoré nie sú v súlade so skutočným stavom veci. Protiprávne konania úverového podvodu

spočívajú najmä v úmyselnom porušení stanovených podmienok úverovej zmluvy dlžníkom, zmarením realizácie záložnej zmluvy, prevodom majetku na iné podnikateľské subjekty a nesplácaním úveru.

K takýmto činom dochádza najčastejšie pri:

1. vyhotovovaní znaleckých posudkov, ktoré sú v mnohých prípadoch účelovo nadhodnotené, najmä u drahých kameňov. Boli zisťované prípady znaleckých posudkov vypracovaných na tú istú nehnuteľnosť v krátkom čase po sebe, ale s dosť odlišnou sumou odhadu. Tieto znalecké posudky sú mnohokrát vypracované tým istým odborníkom – znalcom. Je zrejmé, že sú vypracované v prospech žiadateľa.
2. Falšovanie listov vlastníctva, kde sú uvádzané nepravdivé údaje o vlastníkoch,
3. Falšovanie dokladov k odčerpaniu úverových prostriedkov,
4. Zriaďovanie záložného práva na nehnuteľnosť, ktorá nie je vo vlastníctve subjektu, ktorý dáva nehnuteľnosť do zálohy,
5. Uzatváraní záložných zmlúv v niekoľkých peňažných ústavoch na ten istý objekt,
6. Častej zmene predmetu záložného práva. Subjekt neplní úverové podmienky a má obavy pred uplatnením záložného práva, preto toto záložné právo nehnuteľnosti zmení tak, že pôvodné záložné nehnuteľnosti vyberie z možnosti ich odobratia peňažným ústavom,
7. Falšovanie súhlasu bánk na odpredaj nehnuteľností, ktoré sú už predmetom záložného práva,
8. Falšovanie verejnej listiny v rámci katastrálneho konania v zmysle zákona č. 266/ 1992 Zb. o vklade vlastníckych práv k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností,
9. Falšovanie s následkom zneužitia údajov katastra nehnuteľností.

3.3.4.2 *Poškodzovanie veriteľa podľa §256 Tr. zákona*

Podľa tohto paragrafu tr. zákona možno postihnúť človeka, ktorý v akejkoľvek miere zmarí uspokojenie svojho veriteľa tým, že zničí, poškodí, zatají, odcudzí, odstráni časť svojho majetku alebo uzná neexistujúce právo alebo záväzok. Objektom uvedeného trestného činu je právo veriteľa na uspokojenie svojej pohľadávky, ktorú má voči páchatelovi. Z pohľadu subjektívnej stránky sa vyžaduje úmysel, kde takýmto úmyslom môže byť aj vyhnúť sa uspokojeniu veriteľa. Skutočným znížením majetku je, keď dlžník časť tohto majetku predá bez primeranej záruky. Znižovanie majetku môže nastať zrieknutím sa práva, prepadnutím práva, prevzatím dlžôb a záruk ďalšou osobou, ale aj neprimeranými výdavkami. Súčasťou majetku sú všetky hnutelné a nehnuteľné veci, zápis nehnuteľnosti, na ktorú sa vzťahuje záložné právo do pozemkovej knihy v prospech inej osoby predstavuje znižovanie majetku. Podstata predmetného trestného činu spočíva v úmyselnom skutočnom alebo predstieranom znižovaní majetku určeného na uspokojenie veriteľa.

3.3.4.3 *Úplatkárstvo*

Úplatok by sa dal charakterizovať ako neoprávnená výhoda, ktorá spravidla spočíva v priamom majetkovom prospechu, vo forme peňazí a materiálneho plnenia, ale môžu to byť tiež výhody iného druhu ako vzájomná protislužba.

Úplatkárstvo v bankách možno postihovať ustanovením podľa § 328 Tr. zákona – prijímanie úplatku a podľa § 336 Tr. zákona – nepriama korupcia. Na trestnú zodpovednosť stačí, ak osoba poverená obstarávaním vecí všeobecného záujmu úplatok prijme alebo sa dohodne s druhou zúčastnenou osobou na jedinej konkrétnej veci.

Korupcii a úplatkárstvu pri schvaľovaní úverov môžu nasvedčovať viaceré signály:

- poskytovanie úverov bez dostatočného reálneho zabezpečenia návratnosti poskytnutých prostriedkov,
- schvaľovanie úverových zmlúv bez primeraného preverenia solventnosti klientov, ich majetkových pomerov a hospodárskej spôsobilosti,
- čerpanie úverov na iný, ako zmluvne dohodnutý účel,

- splácanie nesplateného úveru poskytnutím nového úveru na ten istý účel tomu istému klientovi.

Obvyklá čiastka pre úplatky predstavuje asi 10% úverovej sumy, prípadne zahraničné auto a ďalšie materiálne veci vysokej finančnej hodnoty. Korupcia nesúvisí len s úverovou oblasťou, ale vyskytuje sa aj pri iných bankových službách, ktoré sú upravené vnútornými predpismi banky a nemajú charakter všeobecne záväzných právnych noriem. Preto za ich porušenie, ak sa nedokáže korupcia, prípadne iná trestná činnosť, možno spravidla vyvodzovať voči bankovým úradníkom len pracovnoprávnu zodpovednosť.

3.3.4.4 Korupcia

Korupcia a demokratický právny štát sa nedajú vzájomne zlúčiť, pretože korupcia vylučuje ekonomickú prosperitu, plytvá ekonomickými zdrojmi a znižuje dôveru obyvateľstva voči štátnym orgánom. Stupeň korupcie v danom štáte má do istej miery vplyv na životnú úroveň a právne vedomie jeho obyvateľov.

„Korupciou môžeme rozumieť jednanie vyznačujúce sa :

1. *snahou po získaní individuálnej výhody, hmotnej alebo nehmotnej,*
2. *zasiahnutie verejnej (štátnej) sféry,*
3. *vedomým porušovaním právnych noriem,*
4. *honorovaním určitou výhodou,*
5. *značnou latenciou a racionalitou.“[10]*

Stav korupcie pred rokom 1989

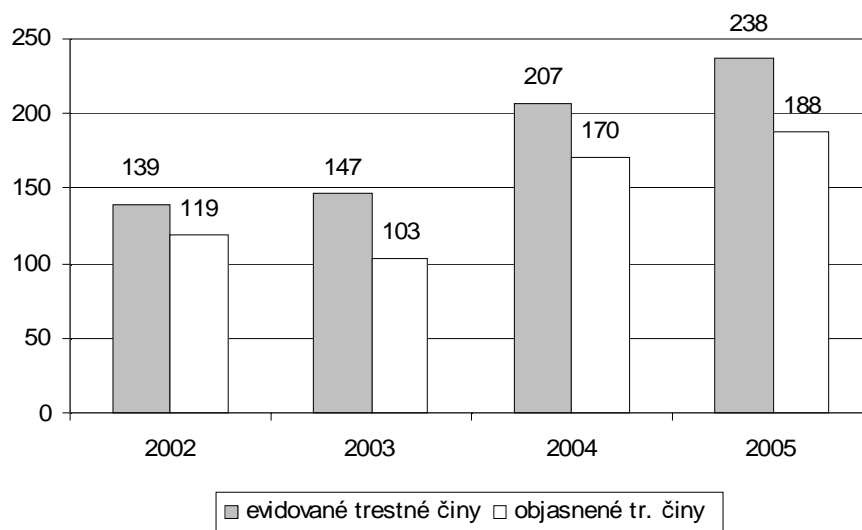
Korupcia v SR nie je javom, ktorý vznikol až po roku 1989. V období plánovaného hospodárstva sa však tento jav vyznačoval inými parametrami, vychádzajúcimi z vtedy existujúcej reality, ktorá bola charakterizovaná:

- tuhým centralizovaným riadením štátu a ekonomiky,
- narušením voľnej výmeny tovaru,

- nerovnováhy ponuky a dopytu (trvalo prevládal dopyt).

Stav po roku 1989

Korupcia ako vyššia forma tohto javu gradovala až po roku 1989 v súvislosti s majetkovou privatizáciou, so vznikom súkromného vlastníctva a s obecnou snahou obohatiť sa (čo vychádzalo aj stále vychádza z celkovej spoločenskej klímy). Korupcia súčasnosti je však podstatne nebezpečnejšia ako korupcia v minulosti hlavne tým, že napáda už samotné základy ekonomického a spoločenského systému.

Obrázok 6 - Výskyt korupcie za obdobie 2002 - 2005

Korupcia ako protispoločenské jednanie vznikala súbežne ako vyššie organizácie spoločnosti, teda so vznikom štátu. Môžeme ju zaznamenať už v počiatkoch dejín v Egypte faraónov, v gréckych mestských štátoch aj v antickom Ríme za republiky a hlavne v období po jej páde, čo značí, že teda nie je plodom foriem vlády či spoločenského usporiadania.

Ako skutočný problém sa korupcia začala prejavovať až v dobe, kedy vznikala moderná deľba práce, na ktorej základe sa konštituoval moderný ekonomický a politický systém.

3.3.5 Odhaľovanie a dokumentovanie trestnej činnosti v bankách

Pri dokumentovaní trestnej činnosti v bankách sa policajti kriminálnej polície stretávajú s **bankovým tajomstvom**, ktoré vyplýva zo zákona o bankách a vzťahuje sa na všetky bankové obchody a peňažné služby bánk.

Oficiálne informácie o klientoch banka podáva bez súhlasu príslušného podnikateľa, len na písomné vyžiadanie a to:

- súdu, pre občiansko – právne účely,
- orgánu činného v trestnom konaní, pri trestnom stíhaní,
- finančného orgánu, vo veci daňového konania, ktorého je klient účastníkom.

Takéto písomné vyžiadanie musí obsahovať údaje, podľa ktorých môže banka príslušnú záležitosť identifikovať.

Poznatky o páchaní trestnej činnosti v bankách sa získavajú najmä:

- prostriedkami operatívno-pátracej činnosti, najčastejšie od informátorov,
- metódami operatívno-pátracej činnosti,
- od vnútorného a vonkajšieho kontrolného systému,
- z oficiálnych oznámení zástupcov poškodených bánk a firiem.

Policajti služby kriminálnej polície pri odhaľovaní a dokumentovaní prípadov trestnej činnosti v záujme náležitého zistenia skutkového stavu veci zabezpečujú pred prípravným konaním dokumentačné materiály, ktoré svojim obsahom potvrdzujú alebo vyvracajú skutočnosti vzťahujúce sa na trestný čin, alebo podozrivé osoby. Zisťujú, ktoré znaky skutkovej podstaty trestného činu boli naplnené. Všetky zistenia je potrebné podložiť dôkazovým materiálom, či už písomným alebo uvedením svedkov, ktorí majú o nich potrebné informácie.

Obťažnosť dokumentácie trestnej činnosti pri nezákonných finančných operáciách spočíva najmä v tom, že samotné poškodené banky by mali poskytovať informácie a podklady o protiprávných konaniach klientov až po začatí trestného stíhania. Bankové tajomstvo sa vzťahuje na všetky bankové obchody, peňažné služby bánk, vrátane stavov na účtoch

a depozit. Prijatím zákona č. 249/1994 Z.z. o boji proti legalizácii príjmov za najzávažnejších, najmä organizovaných foriem trestnej činnosti je umožnené bankám podávať orgánom činným v trestnom konaní informácie o klientoch bez ich súhlasu už pri podozrení z trestného činu, najmä v súvislosti s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti. Ohlasovaciu povinnosť bánk upravuje vyhláška Ministerstva vnútra SR o podozrivých bankových operáciách, ktorá je v platnosti od júla 1997 a tieto hlásenia o podozrivých bankových operáciách banky podávajú na Úrad finančnej polície Policajného zboru (Odbor finančného spravodajstva). Treba si preto uvedomiť, že počas dokumentovania trestnej činnosti páchanej ku škode peňažných ústavov môžu príslušníci služby kriminálnej polície získavať dôkazy, ktoré im poskytujú dôvody na začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia, predovšetkým operatívnym spôsobom. Rozsah a obsah týchto informácií je daný znakmi skutkových podstát do úvahy prichádzajúcich trestným činov a kriminalisticko-taktickými hľadiskami.

Dokumentačný materiál prípadov trestnej činnosti spáchanej ku škode peňažných ústavov pozostáva predovšetkým zo:

- a. zápisníc o podaní vysvetlenia zainteresovaných osôb,
- b. stanoviska poškodenej banky či organizácie,
- c. originálov zúčtovacích dokladov s podpisovými vzormi pre účely znaleckého dokazovania,
- d. vnútro - bankových pokynov a všeobecne záväzných právnych noriem,
- e. ďalšieho vyhodnoteného dôkazového materiálu podľa charakteru prípadu, a to sú zmluvy, upomienky, výzvy na zaplatenie, živnostenský list a iné doklady s vypovedacou schopnosťou pri preukazovaní trestnej činnosti klienta.

U prípadov trestnej činnosti podvodných prevodov a výberov peňažných prostriedkov z účtov klientov na sfaľované doklady je vhodné pri preverovaní využiť dostupnú operatívnu techniku k zaisteniu všetkých dôležitých dôkazov, ktoré môžu prispieť k objasneniu veci a predovšetkým treba zistiť totožnosť osoby, ktorá falošný príkaz odoslala, spracovala, predložila, prípadne výber uskutočnila. Za tým účelom je potrebné v banke zabezpečiť použité doklady pri podvodoch a vypracovať odborné vyjadrenie

z oboru grafológie¹⁰ a daktyloskopie¹¹, zamerať sa hlavne na podpisy bankových dokladov ako i upotrebitel'né stopy, ktoré nepatria pracovníčkam banky, ale pravdepodobne páchatel'ovi. Ďalej by sme mohli využiť videozáznam banky, prípadne fotoalbum osôb, ktoré sa obdobnej trestnej činnosti dopustili v minulosti. Z útvaru kontroly poškodenej banky vyžiadať vykonanie šetrenia, z ktorého musí byť zrejmé či k uskutočnenému neoprávnenému prevodu a následnému výberu peňažných prostriedkov došlo za spolupráce zamestnancov banky, prípadne analýzami účtov zistiť prepojenie páchatel'ov na iné osoby. V prípade spolupáchatel'a z banky vyžiadať záznamy o telefonických hovoroch uskutočnených cez domácu ústredňu, ako aj prehľady mobilných telefónov zamestnancov banky a podklady vyhodnotiť.

Ďalej by sme sa mali zamerať na zistenie spoločníkov a svedkov, nakoľko možno predpokladať, že páchatel' bude trestnú činnosť popierať a že sa bude snažiť preverovanie zaviesť nesprávnym smerom. Rovnako tak možno predpokladať, že i niektorí svedkovia z banky sa budú snažiť uvádzať okolnosti, ktoré sú v rozpore so skutočnosťami, pretože sa na podvodnej činnosti spolupodieľali.

Pri dokumentovaní trestnej činnosti prijímania úplatkov v súvislosti s poskytovaním úverov právnickým osobám je vhodné využívať operatívne legendy a kombinácie v zmysle nariadenia MV SR č. 51/2005 o operatívno - pátracej činnosti v Policajnom zbore s cieľom zdokumentovať skutočnosti dôležité pre trestné konanie. Dôležitým faktorom k zisťovaniu skutočností o poskytnutí úplatku za vybavenie úveru sú čerpané a nezúčtované úverové prostriedky, ďalej prípady darovania hnutel'ných a nehnuteľných vecí zakúpených z úveru a podobné záležitosti.

V rámci preverovania trestnej činnosti poškodzovania veriteľ'a, sa zisťuje okrem iného okamih objektívneho začiatku platobnej neschopnosti klienta, či táto nenastala neprimeraným využitím úveru, znižovaním majetku, najmä jeho predajom a prepisom, neprimeranými výdavkami alebo prevzatím dlžôb. Pri dokumentácii trestnej činnosti

---

¹⁰ skúmanie rukopisu človeka v súvisí s jeho povahovými vlastnosťami

¹¹ metóda na zisťovanie totožnosti človeka pomocou odtlačkov prstov

páchanej so šekmi a platobnými kartami je nutné si uvedomiť najmä tieto významné skutočnosti:

- Prevažná väčšina bezhotovostných platobných prostriedkov má svoju jedinečnosť a nezameniteľnosť s prostriedkom toho istého druhu. Vždy sa odlišuje v čísle, v mene držiteľa alebo dátume a ak máme dve karty úplne rovnaké, môžeme s určitosťou povedať, že minimálne jedna z nich je sfaľovaná.
- Neoprávnené získanie bezhotovostných platobných prostriedkov vo veľkej väčšine prípadov súvisí s ďalšou trestnou činnosťou, najmä krádežou a falšovaním osobných dokladov,
- U pravých, podvodom zneužitých, bezhotovostných platobných prostriedkov možno zistiť ich oprávneného držiteľa a vydávajúcu banku.

K zdokumentovaniu skutočnosti, že platobná karta bola neoprávnené obstaraná a zneužitá je potrebné:

- zabezpečiť všetky potrebné doklady o transakcii s kartou, kto ju predložil, kedy, kde, s kým, za akých okolností,
- zistiť údaje o osobe, ktorá platobnú kartu zadržala,
- zistiť údaje o predkladateľovi karty a ak je známy zdokumentovať jeho odpovede na základné kriminalistické otázky, zistenie spoločníkov, svedkov,
- pri zadržení karty vydanéj mimo Slovenskej republiky overiť skutočného držiteľa platobnej karty ako aj ďalšie údaje v autorizačnom centre Slovenska sídliacom v Bratislave. K tomu je potrebné zistiť vydavateľa karty, číslo karty, meno držiteľa, platnosť karty a okolnosti nálezu alebo zadržania.

Po vyhodnotení dokumentačného materiálu služba kriminálnej polície spracuje návrh na začatie trestného stíhania. K úspešnému zdokumentovaniu a vyšetrovaniu tejto trestnej činnosti významne prispieva dobrá súčinnosť pri výmene informácií medzi vyšetrovateľom policajného zboru a pracovníkmi kriminálnej polície pred a po začatí trestného stíhania. Vyšetrovateľ má byť informovaný nielen o výsledkoch operatívnych opatrení, ktoré boli vykonávané na základe jeho konkrétnych pokynov, ale aj o ďalších údajoch.

4 PREVENCIA ČINNOSTI SLUŽIEB KRIMINÁLNEJ POLÍCIE

V rámci ekonomickej kriminality tvorí samostatnú a významnú podmnožinu kriminalita páchaná v oblasti financií. Výrazný vzostup nezákonného, ale aj v širšom zmysle spoločensky nežiaduceho konania nastal v oblasti plnenia si daňových povinností subjektov pôsobiacich v ekonomike, súbežne s realizáciou nezákonných finančných operácií. Konanie týchto subjektov je motivované túžbou po rýchlom a bezpracnom nadobudnutí enormných ziskov. Pri uplatňovaní nekalých praktík využívajú predovšetkým určité legislatívne prostredie, vákuum, pomalé budovanie kontrolných mechanizmov potrebných pre riadny chod spoločnosti, ako aj skutočnosť, že príslušné orgány neboli dostatočne pripravené na explóziu ekonomickej kriminality a nedokázali jej včas a účinne čeliť.

Súčasný spoločensko – ekonomický proces priniesol okrem pozitívnych faktorov aj rad nežiaducich účinkov, ktoré v konečnom dôsledku negatívne ovplyvňujú alebo poškodzujú ekonomické záujmy Slovenskej republiky a ohrozujú stabilitu celej spoločnosti. Vývoj poukazuje na nebyvalú akceleráciu nárastu ekonomickej kriminality a tento trend, bez prijatia účinných opatrení, možno očakávať aj v budúcnosti a vo vyššej miere.

„Prevencia kriminality predstavuje vedecky zdôvodnené, zámerné, cielavedomé, plánovité a koordinované pôsobenie na príčiny a podmienky kriminality s cieľom predísť im, odstrániť ich alebo ich vhodnými formami, metódami pôsobenia aspoň z časti eliminovať. K prevencii kriminality je nutné postupovať v kontexte prevencie aj iných sociálno-patologických javov. „[13]

4.1 Úrad finančnej polície

Ekonomické trestné činy nadobúdajú rozmery, ktoré v histórii Slovenska nemajú obdobu. Médiá prinášajú informácie o mnohomiliónových podvodoch, spoločensky nebezpečných deliktoch a hromadnom okrádaní dôverčivých ľudí. V operatívnych, kriminálnych a trestných spisoch finančnej polície nekončia malé ryby, ale uprednostňuje sa lov žralokov v mútnych vodách slovenskej ekonomiky.

V zmysle zákona NR SR č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore začal pôsobiť od 1. septembra 1993 Úrad finančnej polície Policajného zboru. Vytvoril sa transformáciou z Úradu na ochranu ekonomických záujmov SR, ktorý dva roky plnil len informačné poslanie. Do vzniku ÚFP trestnú činnosť dokumentovala iba kriminálna polícia. Podľa zákona NR SR č. 171/93 Z.z. o Policajnom zbore je Úrad finančnej polície zvláštnou službou, ktorá spolupôsobí pri odhaľovaní daňových únikov a nezákonných finančných operácií. Ťažiskom činnosti je vyhľadávanie a dokumentovanie trestných činov s vysokou spoločenskou nebezpečnosťou, ktoré boli v prevažnej miere páchané organizovanou formou.

Predmet činnosti finančnej polície sa vyšpecifikoval s vývojom trestných činov v oblasti finančníctva a ekonomiky, sledoval podvody súvisiace s konkurzom a vyrovnaním, respektíve exekučným konaním a zaoberal sa trestnými činmi, ktoré poškodzujú záujmy štátu. V roku 1999 policajti ÚFP založili 159 operatívnych spisov s predpokladanou škodou 15,4 mld. Sk a 17 kriminálnych spisov s predpokladanou škodou 2,7 mld. Sk. V roku 2000 zaznamenali prípad, kde škoda dosiahla až 1,6 miliardy Sk.

Podľa vyhlášky č. 181 z roku 1997 úrad prijíma, eviduje, analyzuje a vyhodnocuje aj hlásenia o podozrivých bankových operáciách. V roku 2005 prijal Odbor finančného spravodajstva 352 hlásení v objeme 15,3 mld. Sk. V prvej polovici roku 2006 asi 600 hlásení o podozrivých bankových operáciách. Trestná činnosť sa prispôbovala zmenám v legislatíve, to znamená, že keď sa zaplätali diery v oblasti daňových podvodov trestné činy ustúpili, ale vyskytli sa iné. K finančným deliktom patria úverové, daňové, colné, zmenkové podvody, machinácie s cennými papiermi aj pranie špinavých peňazí. Pri porušení exekučného zákona (v prípade zvýhodnenia, poškodenia veriteľa) vzniká ďalšia mozaika podvodov.

Úrad ako špecifická časť kriminálnej polície má rozšírenú právomoc na odbúranie bankového tajomstva, no chýba jej právomoc vykonávať kontrolu finančného hospodárenia firiem a akciových spoločností. Vo všetkých prípadoch sa obracia na daňové alebo colné úrady, ktoré podľa legislatívy majú oprávnenie vykonať kontrolu, zistiť či došlo k porušeniu zákona. Vyskytnú sa aj prípady, keď porušenie alebo obídienie zákona neznamena trestný čin, najmä v bankách nedodržanie interných predpisov nemožno kvalifikovať ako delikt.

Na vyhľadávanie informácií používajú príslušníci finančnej polície zákonné prostriedky operatívno-pátracej činnosti (OPČ) a informačno-technické prostriedky (ITP). Finančná

polícia väčšinou rieši najnebezpečnejšie trestné činy organizovaných skupín s medzinárodným prvkom, snažia sa odhaľovať kriminalitu takzvaných bielych golierov. Príslušníci ÚFP sústreďujú množstvo dôkazových materiálov a keď dospejú k záveru, že bol porušený zákon, výsledným produktom ich činnosti je návrh na začatie trestného stíhania.

Úrad finančnej polície je od roku 1995 členom Egmont group (EG), čo je medzinárodná organizácia aktívna v boji proti praniu špinavých peňazí. Napojenie úradu na web systém medzinárodnej organizácie umožňuje výmenu informácií s finančnými spravodajskými informačnými jednotkami na celom svete. Boj finančnej polície s ekonomickou zločinnosťou má istú zvláštnosť, pretože páchatelmi sú vysokokvalifikovaní, ekonomicky dobre situovaní ľudia, ich vysoké finančné obnosy im umožňujú utvárať a využívať špičkové technológie a zariadenia. Ťažko sa eliminujú klasickou vybavenosťou ochrancov zákona.

Finančnú políciu pri minimalizácii ekonomických deliktov čaká nekonečná namáhavá cesta.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 SIPOX HOLDING, BMG INVEST

Pán Jozef Majský patrí medzi najbohatších občanov Slovenskej republiky. Ako vyšlo pred časom najavo, svoj obrovský majetok nedosiahol legálnou cestou, ale potulkami špinavými blúddivými cestičkami napriek čiernou tieňovou ekonomikou a veľa hlásneho výnosného tunelovania. Ako sa hovorí, že všetkým krásnym dňom je raz koniec, tak prišlo na lámanie chleba aj v Majského prípade.

Podnikateľ, ktorý sa narodil 15. mája 1946 v Hlohovci, zbohatol vďaka predaju počítačov štátnym podnikom za prehnané ceny a dovozu ropy z krajín bývalého Sovietskeho zväzu. V 90. rokoch vybudoval impérium Sipox Holding, ktoré ovládlo desiatky spoločností vrátane niekoľkých médií a istý čas vlastnil krachujúcu automobilku Liaz. Na konci 90. rokov odhadoval Majský hodnotu svojho majetku na osem miliárd slovenských korún.

V súčasnosti čelí Majský obžalobe z trestnej činnosti súvisiacej so skrachovanými nebankovými fondmi Horizont Slovakia a BMG Invest, ktoré fungovali na princípe pyramidovej hry a zrútili sa vo februári 2002. Väčšina vložených prostriedkov síce bola vyplatená, majitelia fondov však zostali dlžní stále ešte 14,45 miliardy korún takmer 170-tisíc klientom. Majský je v prípade týchto firiem obvinený z podvodu, zločinného spolčenia a nezákonného výberu hotovosti.

So svojimi spoločníkom Dávidom Brtvom a Patrikom Pachingerom fondy tunelovali tak, že pomocou falošných dokumentov a fiktívnych firiem postupne preberali ich majetok. Trojica tak spôsobila škodu vo výške 800 miliónov korún.

Majského zatkli v októbri 2002 po neúspešnom pokuse o útek zo Slovenska, potom strávil 22 mesiacov vo vyšetrovacej väzbe. Od augusta 2004 čaká na verdikt na slobode. Za tunelovanie nebankových subjektov mu hrozí až 15 rokov väzenia.

6 BANKOVÝ PODVOD ZA VYUŽITIA VÝPOČTOVEJ TECHNIKY

Pracovníci Oddelenia ekonomickej kriminality v Bratislave zdokumentovali prípad trestnej činnosti podvodu podľa §250 Tr. zákona, ktorej sa dopustili istý súkromný podnikateľ a vedúci pracovník banky so sídlom v Bratislave. Šetrením bolo zistené, že páchatelia zásahom do počítačovej siete vykonali neoprávnený prevod finančných prostriedkov z vnútorných účtov banky na klientske účty v celkovej výške 39.465.200,- Sk. Následne hotovostnými výbermi spôsobili banke škodu vo výške 3 miliónov Sk. Vyšším škodám zabránila sama banka včasným odhalením podvodu a zablokovaním účtov, založených na odcudzený občiansky preukaz. Vec bola oznámená kriminálnej polícii formou trestného oznámenia na neznámeho páchatel'a.

Oddelenie ekonomickej kriminality v Bratislave v rámci preverovania trestného oznámenia vykonalo tieto úkony:

- Požiadalo Kriminalisticko – expertízny ústav (KEÚ) policajného zboru v Bratislave o vypracovanie odborného vyjadrenia na potvrdenie, prípadne vyvrátenie skutočnosti o vykonanom neoprávnenom zásahu do počítačovej siete banky v súvislosti s prevodom finančných prostriedkov v uvedenej sume. Ďalej žiadalo určiť miesto, kde tento neoprávnený zásah bol vykonaný.
- Zabezpečilo v banke doklady použité pri podvodných výberoch a požiadalo KEÚ PZ o vypracovanie odborného vyjadrenia z odboru grafológie a daktyloskopie. Ďalej vyhodnotením daktyloskopických stôp na bankových dokladoch k spomínaným účtom bola zaistená jedna upotrebitel'ná stopa, ktorá nepatrila pracovníkom pobočky banky, ale pravdepodobne páchatel'ovi.
- Požiadalo útvar kontroly poškodenej banky o vykonanie šetrenia tejto mimoriadnej udalosti. Jedným z podozrivých mal byť pracovník, ktorý mal prístupové práva do bankového informačného systému, druhým podozrivým mal byť klient banky, ktorý založil účty na odcudzený doklad totožnosti vo viacerých pobočkách tejto banky v rámci Slovenskej republiky. Spätnou analýzou účtov sa zistilo prepojenie týchto osôb v súvislosti s väčšími prevodmi finančných prostriedkov. Išlo už o prípravnú fázu podvodu, keď páchatelia si potrebovali niektoré veci odskúšať a zároveň vybudovať imidž solventného obchodného partnera, aby nevzbudili pozornosť

pracovníčok banky pri výbere viacmilionových čiastok získaných neoprávneným prevodom.

- Vyžiadalo z banky záznamy o telefonických hovoroch zamestnancov uskutočnených cez domácu ústredňu. Tieto vyhodnotilo za účelom zistenia ich kontaktov na osoby mimo banku.
- Vyžiadalo prehľady o pridelených mobilných telefónoch zamestnancov banky. Z výpisu hovorov bolo zistené, že na jeden z týchto mobilných telefónov bol hneď po neoprávnenom prevode finančných prostriedkov uskutočnený hovor z mobilného telefónu zriadeného na ten istý odcudzený občiansky preukaz, aký predkladal páchatel' pri zriaďovaní účtov, v prospech ktorých tieto peniaze nabehli.
- Od zamestnancov banky bol získaný konkrétny popis majiteľa týchto sprostredkovateľských účtov.

Na základe vyhodnotenia získaného dokumentačného materiálu spracovali pracovníci kriminálnej polície návrh na začatie trestného stíhania bez vypočutia podozrivých osôb. Tento s dokumentačným materiálom odovzdali miestne príslušnému vyšetrovateľovi policajného zboru, s ktorým dohodli ďalší spoločný postup pri realizácii. Týkal sa najmä predvedenia oboch podozrivých na výsluch, odobratia vzoriek písma a odtlačkov prstov. Zaistenou daktyloskopickou stopou bol stotožnený jeden z páchatel'ov, súkromný podnikateľ, ktorý sa k spáchanému trestnému činu priznal. Druhý podozrivý, vedúci pracovník poškodenej banky odmietol vypovedať. Páchatelia boli obvinení a bol podaný návrh na vzatie do väzby, ktorý sudca neakceptoval.

Ako dôležitý moment sa javí zaistenie použitých bankových dokladov pri vedení účtu a ich odoslanie na daktyloskopické skúmanie. Vhodne boli využití do prípadu aj svedkovia z banky, ktorí pri rekognícii páchatel'a spoznali.

K úspešnému zdokumentovaniu a vyšetrovaniu tejto trestnej činnosti významne prispela dobrá súčinnosť pri výmene informácií medzi vyšetrovateľom policajného zboru a pracovníkmi kriminálnej polície pred a po začatí trestného stíhania. Vyšetrovateľ bol informovaný nielen o výsledkoch operatívnych opatrení, ktoré boli vykonávané na základe jeho konkrétnych pokynov, ale aj o ďalších údajoch, zistených operatívnou cestou k prípadu. Obdobne bol informovaný aj pracovník kriminálnej polície o výsledkoch vykonaných vyšetrovacích úkonov.

ZÁVER

Formy hospodárskej a finančnej kriminality stále narastajú a to ako do zložitosti odhaľovania tak do spôsobov páchania. Páchatelia zaujímajú stále nové pozície v podnikateľskej a štátnej sfére na celosvetovom trhu. Využívajú modernejšiu technológiu a majú rozsiahlejšie znalosti z oblasti zabezpečovacích systémov. Táto forma kriminality sa nazýva často aj kriminalitou bielych golierov a to právom. Páchatelia nie sú takí, ako si predstavíme pri vyslovení pojmu zločinec, podvodník. Väčšinou sú to ľudia s malým obmedzeným majetkom, bez rodinného zázemia, ktorí žijú v ústraní a jeho meno v súvislosti s prípadom počujeme po prvý raz. Títo páchatelia sú známe bohaté osobnosti, ktorým na ich preplnených bankových kontách nestačia obrovské sumy peňazí. Musia tam figurovať stále väčšie čiastky s deviatimi nulami, sú zvyknutý žiť vo veľkom prepychu a stále sa ho nemôžu nabažiť. Sú symbolom „zdravej spoločnosti“ a majú kontakty po všetkých kútoch sveta. Ich podniky prosperujú, pýšia sa vysokými ziskami, za ktorými v prípade finančnej kriminality stoja podvody obrovského meradla.

Je zrejmé, že neexistuje spoločnosť, ktorá by bola úplne hospodársky a finančne čistá. Hlavným cieľom trestnej politiky nemôže byť celková eliminácia tohto druhu zločinu, ale skorej jeho udržanie na čo najnižšej úrovni. Každá odozva na vývoj hospodárskej a finančnej kriminality musí byť podriadená najvyššiemu cieľu, ktorým je záruka rešpektovania ľudských práv. Z tohto pohľadu nie je možné riešiť aj problematiku spoločenskú situáciu, ktorá by vznikla v dôsledku závažnej trestnej činnosti opatreniami, ktoré by nectili demokratické hodnoty, ľudské práva a zákonnosť.

Vyšetrovanie závažnej hospodárskej a finančnej kriminality je možné prevádzať v širšom rozsahu než je prípustné štandardné vyšetrovanie a toleruje sa aj dlhšia doba pre skončenie vyšetrovania. Pri vyšetrovaní nie je až tak podstatný výsluch osôb, ale veľký význam majú expertízy, znalecké posudky a zaisťovanie písomných materiálov dôležitých pre trestné riadenie.

Kriminalita postihuje stále väčšie percento populácie a stáva sa každodenným problémom nás všetkých, preto sa črtá stále naliehavjšia otázka jej riešenia, a hlavne prevencie, ktorá sa radí medzi základné priority každej krajiny. Preto by sme mali klásť dôraz na preventívne opatrenia, ktoré by eliminovali prípadne zastavili stávajúce formy finančnej kriminality a zatarasili cestu formám novým.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] PORADA, V., et al. *Kriminalistika*. [s.l.] : [s.n.], 1995. 746 s.
- [2] TERYNGEL, J. *Podnikání, hospodářské a majetkové trestné činy*. [s.l.] : [s.n.], 1991. 215 s.
- [3] BALOUN, V. *Finanční kriminalita v ČR* [s.l.], 2004. 183 s. Absolventská práce..
- [4] LISOŇ, M. *Organizovaná kriminalita III*. [s.l.] : [s.n.], 1998. 106 s.
- [5] LISOŇ, M., et al. *Kriminalita páchaná v ekonomice 1. část*. [s.l.] : [s.n.], 1998. 134 s.
- [6] BUBELÍNI, J., et al. *Prevenia kriminality v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky*. [s.l.] : [s.n.], 1994. 304 s.
- [7] LISOŇ, M., et al. *Kriminalita páchaná v ekonomice 2. část*. [s.l.] : [s.n.], 1998. 207 s..
- [8] BALÁŽ, P., et al. *Ekonomická kriminalita*. [s.l.] : [s.n.], 1995. 220 s.
- [9] CHALKA, R., HOLCR, K., HOLOMEK, J. Prognóza vývoje kriminality v SR. *Kriminalistika*. 2001, roč. 34, č.2, s. 152.
- [10] BALOUN, V. K ekonomickým příčinám korupce: popis jevu a definice. *Kriminalistika*. 1999, roč. 32, č. 4, s. 273.
- [11] *Sekcia verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky* [online]. 2006 [cit. 2007-05-29].
Dostupný z WWW: <www.civil.gov.sk/archiv/CASOPIS/2000/stier.html>.
- [12] *SME : Jozef Majský - vzostup a pád* [online]. 2007 [cit. 2007-05-29].
Dostupný z WWW: <<http://www.sme.sk/tema-514.html>>.
- [13] *Rada vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality* [online]. 2003-2005 [cit. 2007-05-28]. Dostupný z WWW:
<<http://www.minv.sk/prevencia/index.php?id=pages/prevencia/coje>>.
- [14] *Ekonom*. 1996 , č. 44 .

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A ZKRATIEK

NBS Národná banka Slovenska

CAD Kanadský dolár

USD Americký dolár

CZK Česká koruna

SKK Slovenská koruna

PLN Poľský zloty

EUR Euro

CHF Švajčiarsky frank

HUF Maďarský forint

GBP Britská libra

DEM Nemecká marka

PZ Policajný zbor

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 - Rozdelenie evidovaných trestných činov	11
Obrázok 2 - Ekonomické trestné činy za obdobie 2002 - 2005	12
Obrázok 3 - Celkový počet falzifikátov zadržaných na Slovensku za obdobie.....	17
Obrázok 4 – Logo národnej banky Slovenska (Biatec)	20
Obrázok 5 - Úverové podvody za obdobie 2002 – 2005.....	26
Obrázok 6 - Výskyt korupcie za obdobie 2002 - 2005.....	30

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 - Prehľad zadržaných falšovaných bankoviek na Slovensku za obdobie

2000-2005 17